

Aan

Staatssecretaris

Deadline: 13 oktober

nota

Aanbieding rapportage vierde meting monitor
abonnementstarief Wmo

TER BESLISSING

**Directoraat Generaal
Langdurige Zorg**
Directie Maatschappelijke
Ondersteuning
Team B

Opgesteld door

Datum
6 oktober 2022

Kenmerk
3447956-1037423-DMO

Uw kenmerk

Zaaknummer
1037423

Bijlage(n)
Kamerbrief en rapportage

1. Aanleiding

Onderzoeksbureau Significant heeft op 30 september de rapportage van de vierde meting van de monitor abonnementstarief opgeleverd.

2. Geadviseerd besluit

- Akkoord gaan met het volgende voorgestelde proces ten aanzien van de monitorrapportage:
 - De rapportage wordt nog voor de begrotingsbehandeling van VWS aan de Tweede Kamer gestuurd met de bijgaande aanbiedingsbrief.
 - Wij bereiden in het kader van de begrotingsbehandeling enkele Q&A's over de monitorrapportage voor.
 - De rapportage wordt in november nog bestuurlijk met de VNG besproken. De Tweede Kamer kan dan nog aanvullend worden geïnformeerd over de uitkomsten van dit gesprek.
- Indien u akkoord bent met bovenstaand proces, adviseer ik u de bijgaande begeleidingsbrief te ondertekenen en samen met de rapportage naar de Tweede Kamer verzenden.
- In verband met de begrotingsbehandeling van VWS op 18 oktober heeft het de voorkeur dat de brief en de rapportage uiterlijk 12 oktober aan de Tweede Kamer worden verzonden.

3. Kernpunten

Kernpunten uit de Kamerbrief

De meerkosten voor gemeenten als gevolg van (de aanzuigende werking van) het abonnementstarief, worden over het jaar 2021 door de onderzoekers geschat op 411 mln. Dit is, uitgedrukt in prijzen 2021, € 80 mln. hoger dan de meerkosten die bij de invoering werden geraamd. In 2021 is – ten opzichte van eerdere jaren – een afvlakking van de groei van de aanzuigende werking te zien.

In het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA) is geraamd dat de kosten van het abonnementstarief voor gemeenten in de structurele situatie (vanaf 2022) € 110 mln. groter zullen zijn dan waar bij de invoering van werd uitgegaan. In het IZA heeft VWS zich gecommitteerd om per 2025 voor gemeenten deze extra financiële ruimte te creëren.

De monitorrapportage zal, zoals ook in afgelopen jaren, nog onderwerp zijn van een bestuurlijk gesprek tussen VNG en het ministerie van VWS. Dit overleg zal in november plaatsvinden.

Datum

6 oktober 2022

Kenmerk

3447956-1037423-DMO

Een aantal overige uitkomsten vierde monitorrapportage

Naast de kwantitatieve inzichten uit de rapportage, wordt door de onderzoekers o.a. ook geconstateerd dat:

- "gemeenten weinig mogelijkheden zien om de toenemende instroom bij hulp bij het huishouden te dempen. [...] De paar gemeenten die wel een ingrijpende beleidswijziging hebben doorgevoerd om de toegang, en zo ook de uitgaven voor hulp bij het huishouden, te dempen, zijn vaak door de rechter teruggedfloten. Gemeenten die in voorgaande jaren geïnteresseerd toekeken naar (dergelijke) ingrijpende beleidswijzigingen, raakten daardoor ontmoedigd om soortgelijke beleidswijzigingen door te voeren."
- Cliënten zijn in het algemeen tevreden met het abonnementstarief, maar zijn volgens het rapport ook kritisch.
 - Positieve punten die door cliëntorganisaties genoemd worden zijn o.a. het persoonlijke financiële voordeel dat het abonnementstarief oplevert en de eenvoud, met name de voorspelbaarheid van het abonnementstarief (geen onverwachte kosten). Er is minder sprake van een stapeling van zorgkosten. Gemeenten herkennen deze punten van cliëntorganisaties in het algemeen ook.
 - Cliëntorganisaties zijn ook kritisch: zij "zien namelijk dat als gevolg van het abonnementstarief de (financiële) drempel om hulp of een voorziening aan te vragen erg laag is, waardoor mensen die ook zelf hulp kunnen regelen en vooral ook zelf kunnen betalen, gebruikmaken van de Wmo. [...] zorgen over de toename van het zorggebruik vanuit de Wmo in combinatie met het oplopende tekort aan personeel bij aanbieders en gebrek aan middelen bij gemeenten, maakt dat cliëntorganisaties vrezen dat dit in de toekomst ten koste gaat van de cliënten die deze hulp het hardste nodig hebben."

Procesvoorstel

- De afgelopen jaren is de monitorrapportage telkens na een bestuurlijk overleg met de VNG aan de Tweede Kamer gestuurd. De Tweede Kamer kon op die manier ook al direct per brief worden geïnformeerd over de gezamenlijke conclusie/punten van discussie naar aanleiding van de monitorrapportage.
- Wij stellen nu voor om de rapportage al eerder te versturen, omdat een bestuurlijk overleg met de VNG pas op zijn vroegst in november kan plaatsvinden en de begrotingsbehandeling van VWS op 18 oktober plaats zal vinden. In het kader van transparantie richting de Tweede Kamer, ook richting de begrotingsbehandeling, achten wij het wenselijk dat er niet met verzending van de rapportage wordt gewacht tot na het bestuurlijk overleg met de VNG.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

- De monitor abonnementstarief wordt in opdracht van VWS en de VNG uitgevoerd. De monitoraanpak is bij start van de monitor bestuurlijk onderschreven door VWS en VNG.

- De unaniem aangenomen motie Hijink c.s.¹ verzoekt de regering, om aan de hand van de uitkomsten van de monitor in samenspraak met gemeenten maatregelen te treffen als blijkt dat er sprake is van knelpunten die zijn ontstaan bij een deugdelijke uitvoering van het abonnementstarief door gemeenten.
- Daar is invulling aan gegeven in het IZA. In dit akkoord heeft u zich, met het oog op de hoger dan vooraf geraamde kosten van het abonnementstarief, eraan gecommitteerd per 2025 € 110 mln. extra structurele financiële ruimte te creëren voor gemeenten.

Datum

6 oktober 2022

Kenmerk

3447956-1037423-DMO

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Voor VNG vormde financiële compensatie voor de kosten van het abonnementstarief een randvoorwaarde voor het onderschrijven van het IZA.

c. Financiële en personele gevolgen

N.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

N.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De bijgaande brief is afgestemd met de directies FEZ en MEVA, alsmede met ambtelijk BZK en FIN.

VNG is geïnformeerd over de inhoud van de brief en het voorgestelde proces, en heeft aangegeven zich in de strekking van de brief te kunnen vinden.

f. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

g. Toezeggingen

N.v.t.

h. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2018–2019, 35 093, nr. 17